

Müzik Terimleri

A CAPELLA (İtal.): Çalgı eşliği olmayan koro.

ACCELERANDO (İtal.): Hızlanarak.

ADAGIO (İtal.): Yavaş tempo.

AGİLE (İtal.): Çabuk, çevik.

AGİTATO (İtal.): Hızlı, sarsıntılı, heyecanlı.

AKOR (Fran. Accord / İng. Chord): aynı anda tınlamak üzere "dikey" olarak yazılmış ikiden fazla ses. Aynı terim, çalgıların, ses yüksekliklerinin birbiriyle uyuşması amacıyla (La=440) titreşimini tutacak şekilde düzenlenmesi için kullanılır.

AKUSTİK (Fran. Acoustique/ İng. Acoustic): Sesle, sesin doğumu özellikleri, ulaşımı ve alımı ile uğraşan fizik bilimi kolu.

ALLEGRETTO (İtal.): "Allegro'dan daha yavaş tempo.

ALTO (İtal.): Kadın ve çocuk seslerinin en pes olanı. Terim aynı alandaki erkek sesleri içinde kullanıldığı gibi, fransızcada "viyola" karşılığı olarak ta kullanılır. Alto anahtarı portenin üçüncü çizgisine konan "do" anahtarıdır.

AMABİLE (İtal.): Sevimli, okşayıcı.

ANİMATO (İtal.): Canlı.

APASSIONATA (İtal.): Tutkulu bir duyguyla.

ARİETTA (İtal.): Kısa ve küçük ariya.

ARYA (İtal. "Aria" / Fransızca ve İngilizce'de "Air"): Bir tür şarkı. İnsan sesi için beste.

BALLAD (Fran. "ballade" / İtal. "balata"): Özellikle halk müziğinde, aşk şarkıları için kullanılır.

BANDO (İtal.): Nefes ve vurmali çalgılardan kurulan, çoğunlukla törenlerde kullanılan

çalgi topluluğu. Bandolar, genel olarak askeri marş çalarlar. Bugün ya bu türlü topluluklar için doğrudan doğruya yazılmış, yada düzenlenmiş, senfonik müzik çalan bandolar vardır.

BARİTON: Orta kalınlıkta erkek sesi.

BAS, BASSO: En kaim erkek sesi.

BEL CANTO (İtal.) Güzel şarkı, güzel söyleyiş anlamına gelir. İtalyan operasının ses gösterisine ve hançere cambazlığına dayanan söyleme üslubu.

BEMOL: Bir notayı yarım aralık pesleştiren işaret.

BOLERO: Bir çeşit İspanyol dansı. Üç vuruşludur, kastanyet eşliğinde oynanır. Bu dansa sanat müziğinde de rastlanmaktadır. En ünlü Bolero, Ravel'in yazdığı aynı adlı orkestra yapıtıdır.

BUFFO (İtal.): Güldürücü. Operalarda güldürücü rollere çıkan şarkıcı.

CADENZA (İtal.): (kadans. Fran: Cadence. Alm: Kadenz) Latince "düşmek" anlamına gelen "cadere" sözcüğünden. (1) Melodi ve armonide, bir dinlenme noktasına varış. (2) Yorumda, düşüş noktasına, parçanın ana tonalitesine varırken çalınan yada söylenen süslü, gösterişli geçit; genellikle konçertolarda rastlanır.

CANTO (İtal.): Şarkı.

CODA (İtal.): "kuyruk" anlamındadır. Bir bestenin sonuna konan bitiş bölümü.

ÇALGILAMA (fran. İngilizcesi: Instrumentation): Çalgıların tını nitelikleri, ses sınırları, birbirleriyle birleştiklerinde, ne türlü sonuçların ortaya çıkabileceği konusundaki bilgilerin tümü.

ÇEŞİTLEME (Fran. Variatlon): Bir temanın,

bir konunun, bir düşünün değişikliklerle tekrarlanması. Değişim, ritm, armoni ve melodide, çoğu kere konunun her bir tekrarında bunlardan yalnız birinde yapılır.

DİYEZ (Fran.Diese, İng.Sharp, Alm.Kreuz)
Bir notayı yanın aralık tizleştiren işareti.

DOLCE (İtal.): Tatlı ve yumuşak.

DOLENDO (İtal.): Üzüntülü.

DRAMMA DER MUSİCA (İtal.): müzikli oyun. Opera.

DÜZENLEME (Fran. Arrangement, Transcription): Bir ortam için yazılmış bir yapıtı bir başka ortama aktarmak.

FİNİALE (İtal.): Konçerto, senfoni, opera gibi uzun, yada çok bölümlü bir bestenin son bölümü.

FENE BRE (İtal.): Yaslı. Marcia funebre: Cenaze Marşı.

FUOCO, CON (İtal.): Ateşli.

FURİANT: Çabuk tempoda bir Bohemya dansı.

FURİOSO <<İtal.): Öfkeli.

GIOCOSÖ (İtal.): Sevinçli, şen.

GRAVE (İtal.): Çok yavaş tempo.

GRAZİOSO (İtal.): Sevimli yada ince duygulu.

KAMMERMUSİK (Alm.): Oda müziği.

KONÇERTO (İtal.): Genellikle tek, bazen de birden çok çalgı için, orkestra eşliğiyle yazılmış beste.

KONSERVATUVAR (Fran.): Müzik öğrenimi için kurulmuş büyük okullar.

KONTRALTO (İtal.): En pes kadın sesi.

KONZERTMEİSTER (Alm.): Senfoni yada opera orkestrasında baş kemancı. Yalnız kemanlardan ve öbür yaylı çalgılardan değil, yöneticiden sonra bütün orkestranın çalışma beraberliğinden sorumlu kişi.

KUARTET (Fran.): Dört çalgı yada dört ses için müzik. Dört çalgılık, yada dört seslik topluluk. En yaygın dörtlü çalgılaması, iki

keman viyola ve viyolonselden kurulan topluluktur ve bu ortam için sayısız yapıyı verilmiştir.

LENTO (İtal.): Yavaş.

LİBRETTO (İtal.): "Küçük kitap" anlamına gelir. Opera metni, opera oyunu.

MAESTOSO (İtal.): Görkemli.

MELODİ: Ritm ögesinden yararlanarak, bir biçim için art arda çizilmiş notalar.

MELODRAM: Müzikle birlikte, melodisiz olarak, düz okuma durumunda söylenen dram. Müzik eşliğiyle bir anlatıcı için hazırlanmış yapıtların türüne verilen ad.

MOTİF: Bir yapıtın kuruluşunun ana öğelerinden biri olarak kullanılan ve bir müzik fikrinin kaynağı olan parça.

NOTA Müzik yazısı. Sesleri gösteren işaretler.

OKTAV (İng.) Sekiz sesli aralık.

OKTET (Fran.): Sekiz çalgılı topluluk. Sekiz çalgı yada sekiz üyeli topluluk için yazılmış yapıt.

PARTİSYON (Fran.): Çalgı yada ses bölümlerinin birlikte okunmasını sağlamak amacıyla birbiri üstüne sıralanış notası.

PASTORAL: (1) Konusu genellikle efsanelere dayanan müzikli oyun. Operanın öncüsüdür. Renaissance İtalya'sında ortaya çıkmış, sonra özellikle Fransa'da gelişmiştir. (2) "Çobansı" nitelikte çalgı müziği yada şarkı.

PRESTO (İtal.): Çabuk.

PRESTİSSİMO (İtal.): Çok çabuk.

PRİMADONNA (İtal.): "Birinci Kadın" anlamına gelir. Operalarda baş kadın şarkıcı.

QUIETO: Sakin anlamında kullanılır.

RALLENTANDO (İtal.): Yavaşlayarak.

RAPSODİ: Belirli bir kalıp ve biçime bağlı olmayan genellikle halk temalarına dayanan çalgı müziği.

RESİFAL: Bir konserde tek şarkıcı yada çalgıcının eşiksiz olarak bir veya birkaç yapı-

ti sunması.

RISOLUTO: Güçlü, kararlı.

RİTM: Zaman içinde varolan müziğin yine zaman içinde belirtilmesi. Ritm müziğin üç ana öğesinden biridir. Öbür ikisi melodi ve armoni. Melodisiz ve armonisiz müzik olabilir ama ritimsiz bir müzik düşünülemez.

SERENAD: Akşam müziği. Akşam yahut gece vakti, açık havada genellikle bir kadının penceresi altında söylenir, çalınır türde parçalar...

SONAT: Başlangıçtaki anlamıyla "çalınmak, tınlatılmak" için parça anlamında... Üç yada dört bölümden kurulmuş yapıtın bütünü..

SOPRANO: En tiz kadın veya çocuk sesi.

TANGO: Ritmi Habanera'ya benzeyen (noktalı ritm) fakat daha çabuk tempoda dans. İspanyol-Amerikan kaynaklıdır. Meksika'dan çıktığı sanılır. Arjantin'de çok yaygındır.

TEMA: Bir bestede başlıca müzikal fikir yada konu. İlk çok ses yazısında, üzerine kontrapuntanın kurulduğu "cantus firmus".

TEMPO: Müzikte sesin süresi üzerine kurulmuş, ses hareketlerinin süre ve hızlarını ölçmeye yarayan sistemlerin temeli.

TENOR: En tiz erkek sesi.

TRANQUİLLO: Sakin, rahat.

TREMOLO: Bir nota yada bir akorun çok hızlı olarak tekrarı.

TRİL: Bir notanın bir üstteki notayla çok hızlı olarak sıralanması.

TRIO: Üç ses yada çalgı için yazılmış beste. Böyle bir besteyi çalan topluluk.

TUTTİ: Bütün, tüm, hep birlikte anlamalarına gelir. Konçertolarda ve koro seslerinde solo sesin yanında bulunan çalgı ve seslerin bütününe verilen ad.

UVERTÜR: Müzikli sahne yapıtlarının, süit ve senfonilerin başındaki açılış, giriş müziği. İtalya'da Alessandro Scarlatti, Fransa'da da Jean-Baptiste Lully uvertürü üç bölümlü olarak kesinleştirmişler, böylece klasik senfoni biçiminin temelini atmışlardır.

UMORİSTİCO: Şakacı, esprili.

UOMO: Erkek adam. Başroldeki erkek şarkıcı.

VİBRATO: Titreme, insan sesinde olsun, türlü çalgılarda olsun, bir notanın yüksekliğini aşağı ve yukarı doğru sık yada geniş aralıklı sallandırılmayla elde edilir.

VIRTUÖZ: Yorumunda teknik ustalığın üstün katına erişmiş kişiler için kullanılan terim.

VIVACE: Canlı.

VOCE: Ses. (Mezza Voce: Yarım ses), (Sotto Voce: hafif ses)

VORSPİEL: Müzikli oyunlarda yapıtın başlamasından önce çalınan orkestra parçası.

YORUM: Bir müzik yapıtını icra eden şarkıcı, enstrümanist yada yöneticinin, o yapıtı bestecinin düşünce ve duygularına uygun olarak sunma amacıyla uyguladığı duygusal davranışın ve bilimsel inceleme sonuçlarının tümü.

ZELO, ZELOSO: Acele , aceleyle.